

[Bomholt.]

menter, at den retsbelæring, der har fundet sted, er en krænkelse af vort demokrati, dets ånd og karakter, således som dr. jur. Poul Meyer efter at have talt med flere af de i sagen fungerende jurister har udtrykt det i en artikel i „Information“:

„En retsbelæring og en procesledelse som den, retsformanden har leveret i Kaj Nielsen-sagen, er stødende for retsfølelsen og medvirkende til at undergrave tilliden til domstolene i almindelighed og nævningeinstitutionen i særdeleshed.“ I „Nationaltidende“ i dag hedder det i en artikel:

„Indenfor den juridiske verden er adskillige af den opfattelse, at nævningeinstitutionen nu har overlevet sig selv, og at Kaj Nielsen-sagen må betegnes som et dødsstød mod denne form for retspleje.“

Jeg vil på det bestemteste advare mod slige konklusioner. Vore demokratiske institutioner falder ikke, fordi der findes en enkelt dommer, der mangler den modenhed i demokratisk kultur, som er lovens forudsætning.

Jeg rejser derfor det spørgsmål, om loven er tilstrækkelig klart affattet. Er retsbelæringens objektivitet tilstrækkeligt sikret i retsplejeloven? Jeg for mit vedkommende føler mig i nogen grad utryg. Kan en retsformand, som det her skete, f. eks. gå imod et ønske fra forsvareren om, at nævningerne får visse dokumenter at se? Må der ikke være åben adgang til dokumenterne? Og ville det ikke være betryggende, om der blev optaget et stenografisk referat af retsbelæringen, da den jo dog kan være af skæbneafgørende betydning? En lakune i den objektive opregning af bevisligheder eller en skævhed i argumentationen kan jo være afgørende for resultatet. Det forekommer mig, at retsbelæringen må indgå som et dokument i akterne.

Jeg ville sætte pris på, om den højtærede justitsminister i denne sammenhæng ville præcisere, at retsbelæringen må være strengt objektiv for at være i overensstemmelse med lovens forudsætninger, og for at en dom kan anses for endeligt gyldig.

Justitsministeren (Helga Pedersen): Det ærede medlem hr. Bomholt har i anledning af bladomtale af en konkret sags behandling ved det københavnske nævningeting bedt mig udtale min opfattelse af, hvorvidt den gældende formulering af retsplejelovens § 893 anses for tilstrækkeligt betryggende til at sikre den helt objektive rets-

belæring i nævningesager. Jeg skal, såvidt det lader sig gøre indenfor den ved forretningsordenen fastsatte tid til besvarelsen, gerne forsøge at besvare dette spørgsmål i almindelighed, medens jeg må anse det for rettest ikke at komme ind på spørgsmålet om den konkrete sags behandling, som jeg kun gennem presseomtale har kendskab til.

Reglen i § 893 er ret kortfattet. Efter den skal retsformanden, efter at nævningespørgsmålene er formuleret, i korthed gennemgå sagen og dens bevisligheder og såvidt fornødent forklare spørgsmålene og de retssætninger, der skal lægges til grund for deres besvarelse. Retsformandens foredrag omfatter således dels faktiske spørgsmål i sagen, dels juridiske spørgsmål. Det er vist almindeligt at betegne retsformandens foredrag under eet som „retsbelæring“. I den juridiske sprogbrug sonderer man ofte mellem dommerens „resumé“ af fakta og hans retsbelæring, hans redegørelse for anvendelsen af retssætninger.

Med hensyn til retsformandens udvikling af retssætninger, den egentlige retsbelæring, kan jeg fatte mig i stor korthed. Jeg vil først nævne, at den almindelige regel om anke er, at anke kan støttes på, at rettergangsreglerne er tilsidesat, men dernæst vil jeg pege på, at der gælder efter retsplejeloven den regel, at sådanne udviklinger af retssætninger kan forlanges tilført retsbogen, og der kan iværksættes anke af dommen til Højesteret med den begrundelse, at retsformanden har givet urigtig vejledning i loven. Heri ligger et værn imod, at en nævningesag afgøres på grundlag af urigtige antagelser om, hvad der er gældende ret.

Mindre klart ligger det med hensyn til retsformandens udtalelser om sagens fakta, bevisspørgsmålet. Udgangspunktet er jo det, at det er nævningerne, som selvstændigt skal bedømme beviserne og træffe afgørelser i sagen, altså afgøre, om tiltalte er skyldig eller ej.

Det har dog næppe været lovens mening at udelukke retsformanden fra at give udtryk for sine egne synspunkter under sin gennemgang af sagens bevisligheder. Når loven taler om „gennemgang“ af bevislighederne, ligger heri ikke blot, at retsformanden skal resumere samtlige de under sagen fremførte beviser, men han må vistnok i forbindelse hermed være berettiget til at give udtryk for sin og eventuelt de øvrige juridiske dommers vurdering af bevisernes vægt.

Dette synspunkt er klart udtrykt i den nyeste fremstilling af dansk straffeproc-